

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ФІЗИКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ МЕТАЛІВ ТА СПЛАВІВ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
директор ФТІМС НАН України
член-кореспондент НАН України
ІНСТИТУТ МЕТАЛІВ
ТА СПЛАВІВ А.В. Нарівський

422 * *Листо* 2021 р
М. КИЇВ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ
ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО РІВНЯ
ПІДГОТОВКИ**

Погоджено:

Завідувач випусковим відділом
спеціальності 136 «Металургія»
д.т.н., проф. *Смірнов* О.М. Смірнов

м. Київ 2021

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про науково-педагогічну практику аспірантів (далі Положення) розроблено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. №261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», Положення про організацію навчального процесу в ФТІМС НАН України (далі Інститут) та інших нормативних документів Міністерство освіти і науки України. Діє тимчасово до введених стандартів вищої освіти підготовки докторів філософії.

1.2. Науково-педагогічна практика є складовою частиною навчання в аспірантурі для професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності докторів філософії у вищій школі та придбання практичних навичок і діяльності докторів на третьому освітньо-науковому рівні.

1.3. Положення про науково-педагогічну практику аспірантів в Інституті регламентує порядок проходження науково-педагогічної практики аспірантами очної та заочної форми навчання.

1.4. Кількість кредитів, відведених для науково-педагогічної практики, та строки її проведення регламентуються освітньо-науковою програмою та навчальним планом відповідної спеціальності.

1.5. Випусковий відділ, який здійснює підготовку докторів філософії, визначає перелік дисциплін і вид занять, форму її проходження та форму контролю в залежності від спеціалізації аспірантів.

2. ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ АСПІРАНТІВ

2.1. Основна задача науково-педагогічної практики - показати результати комплексної психолого-педагогічної, соціально-економічної та інформаційно-технічної підготовки аспірантів до науково-педагогічної діяльності. Метою практики є забезпечити розвиток професійно-педагогічних компетентностей майбутніх докторів філософії (PhD) проводити викладацьку роботу у ЗВО III-IV

рівнів акредитації відповідно для спеціальності. Цей розвиток охоплює поглиблення і закріплення знань здобувачів з питань форм здійснення і організації навчального процесу в сучасних умовах; його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення; формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять; застосування активних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін відповідного фахового напрямку.

2.2. Об'єктом практики є навчальний процес підготовки здобувачів вищої освіти. Предметом практики виступає окрема дисципліна фундаментального чи професійного циклу навчального плану (зазвичай вона відповідає напрямку наукових досліджень аспіранта).

2.3. Завдання практики:

Розвиток професійних умінь педагогічної діяльності викладача шляхом залучення здобувачів до виконання різних форм навчально-виховної роботи у ЗВО, що охоплює знайомство практикантів з формами та методами викладання дисциплін, практичне оволодіння ними; формування вмінь критично оцінювати лекції і робити на їх основі висновки щодо організації власної викладацької роботи; виховання у практикантів творчого підходу до наукової праці, формування потреби у самовихованні та підвищенні своєї кваліфікації.

Формування умінь планувати та організовувати навчально-методичну роботу викладача (у межах окремого заняття, теми, курсу), що охоплює виховання у здобувачів творчого підходу до навчально-методичної роботи; здобуття здобувачами професійних якостей майбутнього викладача; вміння готувати лекційний матеріал з використанням останніх наробок в сфері ІТ-технологій, чітко доступно логічно і послідовно викладати цей матеріал студентам, керувати аудиторією тощо.

2.4. Методичне забезпечення науково-педагогічної практики розроблюється та затверджуються випусковим відділом згідно з навчальним планом відповідно до освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти у вигляді програм науково-педагогічної практики відповідно до специфіки спеціальності.

2.5. Програма науково-педагогічної практики повинна мати таку структуру: мету, задачу, місце проведення, зміст, керівництво, контроль проходження практики, звітна документація, методичне забезпечення. Програма науково-педагогічної практики затверджуються випусковим відділом та Вченою радою інституту.

2.6. Відповідно до змісту педагогічної практики аспірант розробляє конспект лекційного та практичного заняття, запланований для проведення під час практики. Визначається вид лекції (вступна, оглядова, тематична, заключна). Розробляються підходи до застосування проблемних ситуацій. Здобувач під час практики змінює роль: від слухача до викладача-лектора, що надає змогу самому оцінити складність науково-педагогічної праці. Під час практики здобувачі 3-го рівня отримують нові знання, уміння і навички в основному при проведенні конкретних лекційних та практичних занять під керівництвом провідних науково-педагогічних працівників.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ АСПІРАНТІВ

3.2. Керівництво практикою здійснює випусковий відділ Інституту. Виконання програми науково-педагогічної практики забезпечує випусковий відділ Інституту під керівництвом наукового керівника.

3.3. Базами науково-педагогічної практики здобувачів можуть бути заклади вищої освіти, з якими співпрацює Інститут. Керівники практики від баз практики призначаються за поданням відповідних ЗВО.

3.4. Під час практики аспіранти мають право звертатися за допомогою до керівника, користуватися навчально-методичною літературою з метою ознайомлення з передовим педагогічним досвідом.

3.5. Перед початком науково-педагогічної практики аспіранти повинні пройти інструктаж із техніки безпеки у відповідних службах.

3.6. Під час проходження практики аспіранти підпорядковуються правилам внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу, де її

проходять, та керівника практики.

3.7. Аспіранти, які мають науково-педагогічний стаж більше 3 років, виконують навчально-методичну роботу на посаді, яка вища ніж та, яку вони займали на час проходження практики.

4. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

4.2. Після завершення науково-педагогічної практики аспірант подає звіт (Додаток А і Б), а керівник практики відгук (Додаток В).

4.3. За результатами звіту та відгуку виставляється оцінка у ВІДОМОСТЯХ обліку успішності та в індивідуальний план аспіранта.

4.4. Форми та методи контролю (Додаток Г)

4.5. Аспіранти, які не пройшли програму науково-педагогічної практики, вважаються такими, що не виконали навчальний план.

ДОДАТОК А
Титульний аркуш звіту

ЗВІТ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Здобувач _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Освітня програма третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
ступеня «доктор філософії»
Спеціальність _____

Терміни практики з «_____» г _____ 20____р. по «_____» _____ 20____р.

Науковий керівник аспіранта _____
(вчене звання, ПІБ, посада) (підпис)

Керівник практики від ЗВО: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Захищено з оцінкою:

_____

Комісія:

_____

_____

_____

Київ-20____р.

ДОДАТОК Б

ЗВІТ

про проходження науково-педагогічної практики

(20 /20 навчальний рік)

Аспірант (ПІБ)	
Керівник (ПІБ)	
Спеціальність	
ЗВО	
Підрозділ/Кафедра	

Назва дисципліни _____

№ з/п	Дата	Час проведення	Кількість годин	Вид заняття	Група	Кількість студентів
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
Загальна кількість годин						

Основні підсумки практики

Рекомендації

Аспірант	
Керівник	

Індивідуальне завдання

Тема: Розроблення методичних рекомендацій з проведення лекційних / практичних занять з освітнього компоненту (Назва):

Вихідні дані (визначаються методичні документи з освітнього компоненту)

Перелік питань, які повинні бути розроблені:

Перелік ілюстративного матеріалу (із зазначенням обов'язкових презентацій до лекційних занять, практичних занять тощо):

Дата видачі індивідуального завдання “ ____ ” _____ 20 ____ р.

Термін здачі звіту “ ____ ” _____ 20 ____ р.

Науковий керівник аспіранта

_____

(вчене звання, прізвище та ініціали, посада) (підпис)

Завдання прийняв до виконання _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

ДОДАТОК В

ВІДГУК

про проходження науково-педагогічної практики

(20 /20 навчальний рік)

Аспірант (ПІБ)	
Спеціальність	
ЗВО	
Підрозділ/Кафедра	

Керівник	
Дата	

ДОДАТОК Г

Форми та методи контролю

Поточний контроль здійснюється керівником практики протягом проходження аспірантами науково-педагогічної практики шляхом оцінки їх систематичної роботи, залікових навчальних занять. Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної педагогічної діяльності практиканта протягом конкретного періоду. Кінцевим результатом науково-педагогічної практики є захист її результатів перед комісією у формі звітнього засідання. Захист практики оцінюється у 30 балів: враховується вичерпність, правильність і переконливість відповідей аспіранта, якість оформлення звіту.

Диференційованій оцінці з боку керівника практики підлягають всі завдання, які виконує практикант. Лекції та практичні заняття оцінюються як за змістом, так і за дотриманням методики викладання.

Кінцева узагальнена оцінка затверджується комісією. Вона повинна враховувати рівень виконання завдань практики та зміст наданих документів.

Розподіл балів, які отримують аспіранти за практику

№ п/п	Вид роботи	Кількість балів
1	Проведення навчальних занять	20
2	Рецензія на відвідані лекції, практичне заняття (не менше двох)	10
3	Методичні вказівки до виконання практичних робіт	20
4	Підготовка конспекту лекцій та презентаційного матеріалу до них	20
5	Презентація захисту	10
6	Доповідь і захист практики	20
	Всього	100